

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: U-I-21/11-4
Up-64/11-13
Datum: 10. 2. 2011

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopkih za preizkus pobude in ustavne pritožbe A. B., C., ki ga zastopa mag. Matevž Krivic, Spodnje Pirniče, na seji 10. februarja 2011

sklenilo:

- 1. Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti pete alineje 55. člena Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 111/07 in 58/09) se zavrže.**
- 2. Ustavna pritožba zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. I Up 291/2010 z dne 18. 11. 2010 v zvezi s sodbo Upravnega sodišča št. I U 998/2010 z dne 8. 9. 2010 se ne sprejme.**

Obrazložitev

A.

1. Ministrstvo za notranje zadeve (v nadaljevanju MNZ) je kot očitno neutemeljeno zavrnilo pritožnikovo prošnjo za priznanje mednarodne zaščite. Prošnjo je zavrnilo na podlagi pete alineje 55. člena Zakona o mednarodni zaščiti (v nadaljevanju ZMZ), ki določa, da pristojni organ prošnjo zavrne v pospešenem postopku kot očitno neutemeljeno, če prosilec brez utemeljenega razloga ni izrazil namena za vložitev prošnje v najkrajšem možnem času, če je imel za to možnost. Zoper odločbo MNZ je pritožnik vložil tožbo, ki jo je Upravno sodišče zavrnilo. Pritožnik je nato vložil pritožbo, ki jo je Vrhovno sodišče zavrnilo in potrdilo izpodbijano sodbo Upravnega sodišča.

2. Pritožnik zatrjuje kršitev 22. člena Ustave. Sodiščema očita, da nista odgovorili na tožbene in pritožbene ugovore o nezakonitosti upoštevanja časa, v katerem je imel pritožnik možnost vložiti prošnjo za mednarodno zaščito, o nesprejemljivosti ocene, da pritožnik ni izkazal utemeljenih razlogov za kasnejšo vložitev prošnje, ter o nezakonitosti stališča, da bi oseba, ki je resnično preganjana, pomoč poiskala takoj, ko je to mogoče. Zatrjuje, da se sodišči nista ustrezno opredelili do zatrjevanega neskladja pete alineje 55. člena ZMZ z Direktivo Sveta 2004/83/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL L 304,

30. 9. 2004, str. 12–23 – v nadaljevanju Kvalifikacijska direktiva) ter do predloga za sprožitev postopka za predhodno odločanje pred Sodiščem Evropske unije (v nadaljevanju SEU). Sodišči naj bi se tudi izognili opredelitvi do predloga za vložitev zahteve za oceno ustavnosti pete alineje 55. člena ZMZ. Po mnenju pritožnika je izpodbijana odločitev nezakonita in očitno napačna. MNZ in sodišči naj bi napačno upoštevali čas, v katerem bi pritožnik lahko vložil prošnjo za mednarodno zaščito. Prav tako naj bi očitno napačno presodili, da pritožnik ni izkazal utemeljenih razlogov za kasnejšo vložitev prošnje. Stališče sodišč, da mora prosilec pomoč poiskati takoj, ko je to mogoče, se zdi pritožniku neživljenjsko. Tudi pri zavrnitvi predloga za sprožitev postopka za predhodno odločanje pred SEU in predloga za vložitev zahteve za oceno ustavnosti pete alineje 55. člena ZMZ naj bi sodišči postopali napačno. Pritožnik meni, da obravnavana zadeva odpira pomembna ustavnopravna vprašanja, ki presegajo pomen konkretne zadeve, zlasti vprašanje skladnosti pete alineje 55. člena ZMZ z Ustavo in Kvalifikacijsko direktivo. Nesprejemljivo se mu zdi, da se sodišče lahko izogne obrazloženi zavrnitvi ugovora s sklicevanjem na to, da presoja zgolj tiste navedbe, za katere oceni, da so odločilnega pomena. Kršitev 25. člena Ustave pritožnik vidi v tem, da Vrhovno sodišče v azilnih zadevah samo odgovarja na tožbene ugovore, na katere sodišče prve stopnje sploh ni odgovorilo, s tem pa je stranka prikrajšana za možnost dvostopenjskega obravnavanja njenih ugovorov.

3. Pritožnik oziroma pobudnik v pobudi za začetek postopka za oceno ustavnosti zatrjuje, da je peta alineja 55. člena ZMZ v neskladju z 2. in 22. členom Ustave. Opozarja, da je zaradi spornosti te zakonske določbe zakonodajalec že sprejel spremenjeno ureditev, po kateri prošnje za mednarodno zaščito ni mogoče zavrniti zgolj na podlagi razloga, ki ga vsebuje ta zakonska določba. Tudi spremenjena zakonska ureditev je po mnenju pritožnika še vedno protiustavna.

B.

4. Zakon o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZUstS) določa v drugem odstavku 24.b člena, kaj mora vsebovati pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti zakona ali drugega predpisa. Med drugimi zahtevami je izrecno določeno, da mora pobuda vsebovati razloge neskladnosti izpodbijanih členov predpisa z Ustavo ali zakonom (drugi odstavek 24.b člena v zvezi s prvo in tretjo alinejo prvega odstavka 24.b člena ZUstS). Pobudnik mora torej jasno navesti, v čem je protiustavnost izpodbijane zakonske norme oziroma protiustavnost ali nezakonitost podzakonskega predpisa. V pobudi očitane protiustavnosti ni mogoče utemeljiti zgolj s trditvijo, da je zakonska določba protiustavna, če se razlaga na način, kot jo je razlagalo sodišče. Jasno in določno morajo biti navedeni razlogi, iz katerih se zakonski določbi očita protiustavnost. Predvidevanje, da bo Ustavno sodišče morebiti zgolj iz trditvev, s katerimi se utemeljuje kršitev človekovih pravic, usmerjenih zoper sodno odločbo, samo ugotavljalo, koliko so lahko takšni očitki upoštevni tudi kot razlogi za protiustavnost zakona, in jih presojalo v okviru pobude, ki je posebno pravno sredstvo, tej zahtevi ne zadosti. Če gre za predpis, ki ne velja več, mora pobudnik izkazati tudi, da niso bile odpravljene morebitne posledice njegove protiustavnosti oziroma nezakonitosti (47. člen ZUstS).

5. Po tretjem odstavku 25. člena ZUstS Ustavno sodišče pobudo zavrže, če niso izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka 24.b člena in 47. člena ZUstS.

6. Ker pobuda ne izpolnjuje pogojev iz členov ZUstS, navedenih v prejšnji točki, jo je Ustavno sodišče zavrglo (1. točka izreka), ne da bi pobudnika pozvalo k njeni dopolnitvi. Če bi očitane kršitve človekovih pravic zahtevale poprejšnjo presojo zakonske določbe zaradi odločitve o ustavni pritožbi, bi namreč Ustavno sodišče na podlagi drugega odstavka 59. člena ZUstS samo začelo postopek za oceno njene ustavnosti.

7. Ustavno sodišče ustavne pritožbe ni sprejelo v obravnavo, ker zatrjevane kršitve človekovih pravic ali temeljnih svoboščin niso podane (2. točka izreka).

C.

8. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi tretjega odstavka 25. člena in drugega odstavka 55.b člena ZUstS ter prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07 in 54/10) v sestavi: predsednik dr. Ernest Petrič ter sodnici in sodniki dr. Mitja Deisinger, dr. Etelka Korpič – Horvat, mag. Miroslav Mozetič, Jasna Pogačar, Jože Tratnik in Jan Zobec. Sklep je sprejelo soglasno.

dr. Ernest Petrič
Predsednik